

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי-ספר על-ייסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ב, 2002
מספר השאלון: 011104
לנבחנים אקסטרניים: 02
נספח: גיליון תשובות

ידיעת הלשון והבעה

שאלון משולב

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שישה פרקים.
פרק א	–	דיוקי הגייה	–	(2×4)	–	8	נקודות
פרק ב	–	הפועל	–	$(2 \times 8) + (1 \times 8)$	–	24	נקודות
פרק ג	–	תצורת השם ותורת ההגה	–	(4×4)	–	16	נקודות
פרק ד	–	תחביר ושחבור	–	(6×4)	–	24	נקודות
פרק ה	–	הבנה	–	$(2+3+3+3+1+6)$	–	18	נקודות
פרק ו	–	הבעה	–	(10×1)	–	10	נקודות
	–	סה"כ	–		–	100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות:
- ענה על השאלות 1-12 בגיליון התשובות המצורף.
 - משאלה 13 עד סוף הבחינה ענה במחברת הבחינה.
 - בסיום הבחינה מסור למשגיח את גיליון התשובות עם מחברת הבחינה.
 - הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רישום טייטות כלשהן על דפים מחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה! רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

ענה על השאלות 1-12 בגיליון התשובות המצורף.

בשאלות 1-12 מוצעות לכל שאלה ארבע אפשרויות תשובה, אך רק אחת מהן נכונה. בנספח תמצא גיליון תשובות ובו מספרי השאלות, וכן אותיות המציינות את התשובות המוצעות. בגיליון התשובות סמן לכל שאלה \times במשבצת הצמודה לאות המציינת את התשובה הנכונה. סמן \times אחד בלבד. אם תסמן יותר מ- \times אחד לשאלה, תיפסל התשובה. בסיום הבחינה מסור למשגיח את גיליון התשובות עם מחברת הבחינה.

דוגמה:

61. א. אני רוצה לְרַכֵּשׁ בשבוע הספר לפחות שְׁנַי ספרים חדשים.
ב. אני רוצה לְרַכֵּשׁ בשבוע הספר לפחות שְׁתַּי ספרים חדשים.
ג. אני רוצה לְרַכֵּשׁ בשבוע הספר לפחות שְׁנַי ספרים חדשים.
ד. אני רוצה לְרַכֵּשׁ בשבוע הספר לפחות שְׁתַּי ספרים חדשים.

את התשובה הנכונה עליך לסמן בגיליון התשובות כך:

61. א ב ג ד

פרק א – דיוקי הגייה (8 נקודות)

ענה על כל השאלות 1-4 בגיליון התשובות (לכל שאלה – 2 נקודות).
לכל שאלה הקפד לבחור במשפט המבטא את ההגייה הנכונה של הפועל ושל שם המספר.

1. א. לא אוכל להשתתף באימון שייערך בעשרים ושניים באפריל.
ב. לא אוכל להשתתף באימון שייערך בעשרים ושתיים באפריל.
ג. לא אכל להשתתף באימון שייערך בעשרים ושניים באפריל.
ד. לא אכל להשתתף באימון שייערך בעשרים ושתיים באפריל.
2. א. באימון נבחנו המתעמלות על שני שלישים מן התרגילים.
ב. באימון נבחנו המתעמלות על שני שלישי מן התרגילים.
ג. באימון נבחנו המתעמלות על שני שלישים מן התרגילים.
ד. באימון נבחנו המתעמלות על שני שלישי מן התרגילים.
3. א. אחת מארבעת המתעמלות התלוננה כי השריר שלה מכונץ.
ב. אחת מארבעת המתעמלות התלוננה כי השריר שלה מכונץ.
ג. אחת מארבע המתעמלות התלוננה כי השריר שלה מכונץ.
ד. אחת מארבע המתעמלות התלוננה כי השריר שלה מכונץ.
4. א. בתחרות הגמר הקשיל אותי תרגיל מספר שמונה.
ב. בתחרות הגמר הקשיל אותי תרגיל מספר שמונה.
ג. בתחרות הגמר הקשיל אותי תרגיל מספר שמונה.
ד. בתחרות הגמר הקשיל אותי תרגיל מספר שמונה.

פרק ב – הפועל (24 נקודות)

בפרק זה שאלות סגורות ושאלות פתוחות.

את התשובות לשאלות הסגורות עליך להמשיך לסמן בגיליון התשובות.
את התשובות לשאלות הפתוחות עליך לכתוב במחברת הבחינה.

שאלות סגורות (16 נקודות)

ענה על כל השאלות 5-12 בגיליון התשובות. (לכל שאלה – 2 נקודות)

5. איזה פועל יוצא דופן מבחינת הבניין?
א. תְּגַשֵּׁימִי ב. הוֹצֵאתִי ג. מְעִירִים ד. הִבְהִבוּ
6. לאחר שִׁמְנִיתִי ליושב ראש הוועד, מְיַנְתִּי את מכתבי התלונה שנשלחו אליי וקִוִּיתִי שאוכל לְשַׁנּוֹת נהלים לקויים.
איזה פועל יוצא דופן מבחינת הגזרה?
א. מְיַנְתִּי ב. מְיַנְתִּי ג. קִוִּיתִי ד. לְשַׁנּוֹת
7. איזה פועל בנוי מהשורש י-ע-ד, בבניין הפעיל, בגוף נסתרים ובזמן עתיד?
א. יַעֲיֶדוּ ב. יוֹעִידוּ ג. יַעֲוֹדְדוּ ד. נִיעַד
8. בימי קדם יָרוּ הלוחמים חצים וחניתות.
השורש של הפועל יָרוּ הוא י-ר-י / י-ר-ה.
צורת פועל נוספת מאותו שורש, אך בבניין אחר:
א. יָרִיתִי ב. תִּירָא ג. נוֹרָה ד. תִּירָה
9. כל הנוסעים מתבקשים לְחַגֵּר את חגורות הבטיחות.
צורת עבר נסתרים של הפועל לְחַגֵּר:
א. חָגְרוּ ב. נְחָגְרוּ ג. חוֹגְרוּ ד. נְחָגְרוּ

10. בעקבות העבודה של ועדת החקירה הוֹפְקוּ לקחים ויִשְׁמוּ החלטות.
הפעלים הוֹפְקוּ, יִשְׁמוּ:
- א. שונים בזמן, אך זהים בבניין.
 - ב. זהים בזמן, אך שונים בבניין.
 - ג. שונים בזמן ובבניין.
 - ד. זהים בזמן ובבניין.
11. כשהבחינה החתולה בסכנה היא גוֹנְנָה על גוריה.
הפועל גוֹנְנָה:
- א. נגזר מהשורש ג-ו-נ, בבניין פיעל.
 - ב. נגזר מהשורש ג-ו-נ, בבניין פועל.
 - ג. נגזר מהשורש ג-נ-נ, בבניין פועל.
 - ד. נגזר מהשורש ג-נ-נ, בבניין פיעל.
12. אנו מְתַרְגְּלִים דיבור בצרפתית פעמיים בשבוע, וכך אנו מְתַרְגְּלִים לדבר בשפה זו בלי שגיאות.
במה הפעלים מְתַרְגְּלִים ומְתַרְגְּלִים נבדלים זה מזה?
- א. בגוף ובבניין
 - ב. בזמן ובבניין
 - ג. בשורש ובבניין
 - ד. בשורש ובגוף

משאלה 13 עד סוף הבחינה ענה במחברת הבחינה.

שאלות פתוחות (8 נקודות)

ענה על השאלות 13-20 במחברת הבחינה (לכל שאלה – נקודה אחת).
העתק למחברתך את מספר השאלה, וכתוב לידו את התשובה.

- * שורה 1 בקורס לטיפוס הרים החניכים **מְתַאֲמְנִים** בסיוע מדריכים. באחד האימונים
שורה 2 אמרו המדריכים לחניכים: "הַתְּאֲמָנוּ לכל אחד מכם תכנית אימונים אישית
שורה 3 על-פי כושרו הגופני. כעת הַתְּאֲמָנוּ בזמנכם הפנוי!
שורה 4 מי שרוצה לקבל ייעוץ, יִתְאַם פגישה עם מדריכו האישי".

13. מהו השורש של הפועל **מְתַאֲמְנִים** (שורה 1)?

14. מהו הבניין של הפועל **הַתְּאֲמָנוּ** (שורה 2)?

15. מהו השורש של הפועל **הַתְּאֲמָנוּ** (שורה 2)?

16. מהו הגוף של הפועל **הַתְּאֲמָנוּ** (שורה 3)?

17. מהו הבניין של הפועל **יִתְאַם** (שורה 4)?

* להלן שתי הוראות שניתנו לחניכים לפני הטיפוס על ההרים:

– הַתְּכַוְּנֵנוּ לטיפוס!

– הַדְּקוּ את החגורות!

18. מהו השורש של הפועל **הַתְּכַוְּנֵנוּ**?

19. מהו הבניין של הפועל **הַדְּקוּ**?

* לאחר שהסתיים טיפוס ההרים בהצלחה אמרו המדריכים: "הוֹקֵל לנו מאוד".

20. מהו השורש של הפועל **הוֹקֵל**?

פרק ג – תצורת השם ותורת ההגה (16 נקודות)

בפרק זה עליך לענות במחברת הבחינה על ארבע מהשאלות 21-28 (לכל שאלה – 4 נקודות).
תוכל לבחור את השאלות כרצונך משתי החטיבות (מתצורת השם ומתורת ההגה)
או רק מאחת מהן.

שם לב: בשאלות שיש בהן שני סעיפים I-II, יש לענות על שניהם.

בשאלות הסגורות העתק למחברתך את מספר השאלה והסעיף, ולידם העתק את
התשובה הנכונה **במלואה**. (אין צורך להעתיק את הניקוד).

תצורת השם

21. I איזה שם יוצא דופן מבחינת דרך התצורה?

א. רְמָקוּל ב. רְמָזוּר ג. מְעַרְוֵךְ ד. מְחִזְרֹר

II איזה שם נוצר בדרך תצורה של בסיס + צורן סופי?

א. שְׂדָכָן ב. רְפָתָן ג. עֲזָבוֹן ד. גְרָעוֹן

22. I איזה שם יוצא דופן מבחינת המשקל?

א. בְּצָל ב. בָּרֶק ג. דָּבָר ד. פָּרֶשׁ

II איזה שם נוצר משורש תנייני?

א. מְסִגוּר ב. מְשָׁאֵל ג. מְמוּשׁ ד. מְפָקֵד

23. בזמן לימודי בְּמִכְיָנָה האקדמית הקשבתי להרצאה בנושא: "שְׂחִיקָה של עובדי
מְדִינָה ותיקים".

בהרצאה נתן המרצה סְקִינָה על ממדי התופעה, והציג בשקף רְשִׁימָה של עצות
להתמודדות עם הבעיה.

מהו המשפט שהנאמר בו נכון?

א. השמות מְכִינָה, שְׂחִיקָה, מְדִינָה הם באותו משקל ובאותה גזרה.

ב. השמות מְכִינָה, מְדִינָה, רְשִׁימָה הם באותו משקל ובאותה גזרה.

ג. השמות שְׂחִיקָה, סְקִינָה, רְשִׁימָה הם באותו משקל ובאותה גזרה.

ד. השמות שְׂחִיקָה, מְדִינָה, סְקִינָה הם באותו משקל ובאותה גזרה.

- I. 24. מהנהלת המגזין נמסר כי חלה תפנית בחקירה. נמצאה פתקית שבה נרשם מספר לוחית הזיהוי של מכוניתו של החשוד.
החשוד אותר והודה בתרמית.
- מיון את השמות המודגשים לשתי קבוצות על-פי שתי דרכי התצורה האלה:
- (1) שורש ומשקל
(2) בסיס + צורן סופי
- II. כמנהגה מדי שנה בשנה, עיריית תל אביב מארגנת קונצרט רוק בפרק הירקון.
דרך התצורה של המילים קונצרט, רוק, פרק שונה מדרכי התצורה שבסעיף I. ציין מהי.

תורת ההגה

- I. 25. באיזו מילה כל השוואים הם שוואים נעים בלבד?
א. משחררת ב. מתפללים ג. מלמדים ד. מטלטל
- II. באיזו מילה כל השוואים הם שוואים נחים בלבד?
א. מתקלקל ב. משכיל ג. מבלבל ד. הסברו
- I. 26. באיזו מילה יש השפעה של עיצור גרוני על תנועה?
א. גבהתי ב. תמחה ג. טרחנו ד. נחפז
- II. באיזו מילה יש תשלום דגש?
א. האט ב. מאיר ג. באר ד. יריץ

- I .27 באיזו מילה יש כיווץ דיפתונג?
- א. הוֹקְמוּ ב. הוֹבְלוּ ג. מוֹכְנִים ד. מוֹשְׁכִים
- II באיזו מילה נשמר הדיפתונג (לא התכווץ)?
- א. נוֹלְדוּ ב. הִיֶּשֶׁר ג. תִּישְׁנִי ד. מִיֵּטִיב
- .28 לפניך משפט מדבריו של מרואיין בתכנית טלוויזיה. המילים הנתונות בסוגריים מבטאות את ההגייה של הדובר.
- "אני מציע לְהַקְדִישׁ [לְהַגְדִישׁ] זמן בְּמִשְׁדָּר [מְזִדָּר] זה לדיון בעניין זְכוּת [סְכוּת] הציבור לדעת."
- I ציין את שם התופעה הפונטית המשותפת למילים שבסוגריים.
- II בחר באחת מן המילים, והסבר באמצעותה את התופעה.

פרק ד – תחביר ושחבור (24 נקודות)

ענה במחברת הבחינה על ארבע מהשאלות 29-35 (לכל שאלה – 6 נקודות).

שים לב: המשפטים בשאלות מפוסקים על-פי כללי הפיסוק החדשים.

1. הנחיות כלליות לניתוח תחבירי:

העתק את המשפט למחברתך.

- סיווג: – ציין את הסוג התחבירי של המשפט – פשוט, מאוחה (מחובר), מורכב.
- אם המשפט (או חלק ממנו) חסר, בעל חלקים כוללים (כולל), בעל נושא סתמי – ציין זאת.
- תחילה: – במשפט מאוחה (או בפסוקית מאוחה) – תחם את האיברים, וציין את הסוג התחבירי של כל איבר.
- במשפט מורכב (או בפסוקית מורכבת) – תחם את הפסוקית (או את הפסוקיות), וציין את התפקיד ואת הסוג התחבירי שלהן.
- הגדרה: – אם יש במשפט מילים מודגשות בקו, ציין את תפקידן התחבירי.

2. הנחיות כלליות לשחבור:

- הקפד על משמעות הגיונית במשפט ששחברת.
- הוסף או השמט מילים על-פי הצורך.
- פסק כהלכה את המשפט ששחברת.

29. נתח את המשפט שלפניך לפי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש הפרק.

מי שמתמודד עם מערכת הפועל בעברית, יודע שצורות הנקבה בזמן עתיד קשות ומסורבלות.

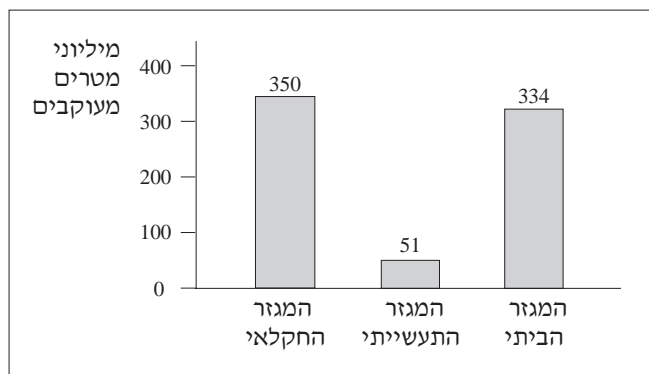
30. נתח את המשפט שלפניך לפי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש הפרק.

הרצל אמר: "אם תרצו, אין זו אגדה", ומאז נהפכה אמירה זו לססמת הציונות.

31. לפניך שישה סעיפים א-ו.
- העתק למחברתך** את האותיות א-ו, וליד כל אות ציין את התפקיד התחבירי של החלק המודגש במשפט (לכל סעיף – נקודה אחת).
- א. בתקופת חז"ל שימשה **האגדה** אמצעי להעברת מסרים.
- ב. אינני מכירה **אגדה** משעממת.
- ג. ערב העיון **על האגדה** היה מעניין מאוד.
- ד. המרצה התמקד בדמויות **מאגדות** ידועות.
- ה. **הודות לאגדה** שסיפרתי לה, נרדמה הילדה וחיוך על פניה.
- ו. ההלכה ולא **האגדה** מעסיקה אותי.

32. עיין בתרשים שלפניך (שהתפרסם בעיתון **הארץ**), וענה על הסעיפים א-ב שאחריו. שים לב להנחיות **לשחבור** שבראש פרק ד. (אין צורך לכתוב את המספרים במילים).

**צריכת המים לפי מגזרים
בחדשים ינואר-יולי 2001**

(חברת "מקורות")

- א. כתוב משפט **מאוחה** המבטא את צריכת המים לפי מגזרים בינואר-יולי 2001. כתוב את הנתונים בסדר עולה: מן הצריכה **הנמוכה אל הגבוהה**. (השמט מילים לפי הצורך). (2 נקודות)
- ב. כתוב את הנתונים על צריכת המים **במגזר החקלאי** בינואר-יולי 2001 **בשני** משפטים **מורכבים**, שיכללו **דיבור עקיף**:
- משפט (1): הפסוקית תהיה פסוקית **מושא**. הוסף חלק עיקרי על-פי הכתוב בסוגריים מתחת לתרשים. (2 נקודות)
- משפט (2): הפסוקית תהיה פסוקית **נושא**. הוסף חלק עיקרי על-פי הכתוב בסוגריים מתחת לתרשים. (2 נקודות)

/המשך בעמוד 12/

33. קרא את המשפטים (1)-(4) שלפניך, וענה על הסעיפים א-ב שאחריהם.

שים לב להנחיות לשחבור שבראש פרק ד.

(1) בבית-הספר תלמידים פעילים בוועד הכיתה.

(2) בבית-הספר תלמידים פעילים במועצת התלמידים.

(3) מחוץ לבית-הספר תלמידים פעילים בקהילה.

(4) מנהל בית-הספר גאה בתלמידיו.

א. שחבר את משפטים (1), (2) ו-(3) למשפט מאוחה, שאחד מאיבריו הוא

בעל חלק כולל. (3 נקודות)

ב. שחבר את משפטים (3) ו-(4) למשפט מורכב או פשוט, שיש בו קשר של

סיבה ותוצאה. (3 נקודות)

34. מומחים טוענים כי אף-על-פי שלוויטמינים הסינתטיים יש השפעה דומה לזו של

הוויטמינים הטבעיים, הוויטמינים הסינתטיים נספגים בגוף בצורה פחות טובה.

א. נתח את המשפט על-פי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש פרק ד. (3 נקודות)

ב. לפניך חלק מן המשפט הנתון. שחבר אותו למשפט מאוחה בקשר הגיוני, לפי

ההנחיות לשחבור שבראש פרק ד.

"אף על-פי שלוויטמינים הסינתטיים יש השפעה דומה לזו של הוויטמינים הטבעיים,

הוויטמינים הסינתטיים נספגים בגוף בצורה פחות טובה". (3 נקודות)

35. ההצעה לבניית רכבת תחתית, שהוצעה על-ידי מנהל המחלקה, נדחתה בשל התנגדות האגף

לאיכות הסביבה.

א. נתח את המשפט לפי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש פרק ד. (3 נקודות)

ב. כתוב שלושה משפטים פשוטים, שימסרו את המידע שבמשפט על-פי סדר האירועים.

שים לב להנחיות לשחבור שבראש פרק ד. (3 נקודות)

פרק ה – הבנה (18 נקודות)

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות 36-41 שאחריו.

אחת בפה ואחת בפרלמנט*

(מעובד על-פי מאמר מאת ס' קינזר, שפורסם ב*ניו-יורק טיימס* והופיע ב*הארץ* 5/2/1998)

- פסקה א
- בהודו מדברים כ-800 שפות וניבים, ולרבות מ-18 השפות הרשמיות הנהוגות בה אין דבר משותף. כ-45% מהתושבים דוברים הינדית שהיא השפה הנפוצה ביותר במדינה, ומעטים יחסית דוברים אנגלית, בעיקר משכילים. על אף מספרם הקטן של דוברי האנגלית בהודו, שפה זו משמשת לניהול ענייני המדינה והיא גם שפת ההוראה בחלק מבת-הספר הציבוריים. יותר ויותר הודים בוחרים כיום ללמוד באנגלית (ולא באחת מהשפות המקומיות), ומספר בתי-הספר שבהם מלמדים באנגלית עולה בהתמדה, בעיקר באזורים שבהם חיים העשירים והמשכילים.
- פסקה ב
- היחס לשפה האנגלית בהודו הוא דו-ערכי. מצד אחד, שפה זו היא אחד הדברים המעטים שמאחדים את הודו ומחברים אותה לשאר העולם; מצד אחר, האנגלית מסמלת את שלטון הכיבוש הבריטי ששרר בהודו שנים רבות, דיכא את התושבים וגזל מהם את זהותם ואת מורשתם הטבעית.
- פסקה ג
- הוויכוח על מעמדה של האנגלית בהודו מתנהל מאז קיבלה הודו את עצמאותה מן השלטון הבריטי, לפני יותר מ-50 שנה. לאחרונה התלהט הוויכוח ביתר שאת, בעקבות דרישתם של נבחרים ציבור בפרלמנט להפסיק את השימוש באנגלית כשפת ההוראה בבת-הספר ציבוריים, וגם לבטל את השימוש בה לניהול ענייני המדינה והתרבות. ביטוי לוויכוח זה נראה לאחרונה ב*מִדְרָס***, כאשר רבבות בני-אדם הפריעו למהלך התקין של יריד הספרים השנתי. ביריד זה הוצג מגוון עצום של ספרים – משקספיר עד סופרי ימינו, מספרי רפואה עד מדריכי מְחֶשֶב. למוֹתָר לציין כי רוב הספרים האלה כתובים באנגלית.
- פסקה ד
- מקצת המתנגדים לשימוש נרחב בשפה האנגלית חוששים שהתפשטות השימוש באנגלית תגרום להיעלמות חלק מהשפות הנהוגות במדינה. בעקבות זאת לאבדו מסורות ספרותיות המפארות את דמותה של הודו ומהללות אותה.
- פסקה ה
- נוסף על כך הם טוענים כי מכיוון שילדים מן המעמדות הנמוכים אינם שולטים באנגלית, אין להשתמש בה להוראה בכל מקצועות הלימוד. כדי לאפשר לילדים אלה להתקדם, יש ללמד בבת-הספר בשפות המקומיות. הפיכת האנגלית לשפת ההוראה בכל מוסדות החינוך תנציח את הפער בין המעמדות ותגרום לכליאת בני המעמדות הנמוכים בכלוב הִבְעָרוֹת והעוֹנֵי.

* פרלמנט – בית נבחרים

** מִדְרָס – עיר גדולה בדרום הודו

- פסקה ו אחד המתנגדים כינה את השפה האנגלית "הנשק היעיל ביותר של המעמד הגבוה", וטען כי בני האֵלִיטָה^{***} דוברי האנגלית הם אנוכיים ומגדילים את כוחם על חשבון אחיהם העניים. כדי להגיע לְמִשְׁרֹת בכירות בהודו צריך לדעת אנגלית, אך בני הַשְּׁכָבוֹת החלשות אינם שולטים בשפה זו, ולכן אינם יכולים להתחרות על משרות ותפקידים בכירים. זו הסיבה לכך שרבים מבני המעמדות הנמוכים בהודו מתעבים את השימוש באנגלית.
- פסקה ז ההתנגדות לשפה האנגלית נובעת גם מן היחס השלילי להשפעה הגוברת של התרבות האמריקנית. בהודו פועלות תחנות טלוויזיה לא מעטות המשדרות באנגלית ומציגות בעיקר תכניות אמריקניות. כמו כן פועלת בה רשת טלוויזיה אמריקנית המקרינה סרטים מצוירים; סרטים אלה חביבים על מיליוני ילדים בהודו.
- פסקה ח בין המתנגדים להנהגת האנגלית כשפה העיקרית בהודו, יש שהציעו במקומה את השפה ההינדית, שבה משתמשים כמעט מחצית מתושבי הודו. הצעה זו לא התקבלה. ההינדית מזוהה עם המחוזות העניים של הודו, ובחלקים נרחבים של הודו אין כמעט דוברי הינדית. הודים רבים שאינם דוברי הינדית חוששים כי הענקת מעמד מועדף לשפה זו תמקם אותם בעמדת נחיתות.
- פסקה ט התומכים בהפצת האנגלית טוענים כי האנגלית איחדה את המדינה, ובכך מילאה תפקיד מרכזי בהתפתחותה של הודו. שפה זו הביאה עִמָּה להודו את רעיונות ההשכלה, וסייעה בכך להולדת הֶלְאוּמְיוּת ההודית המודרנית. זו הייתה השפה שבה דיברו מנהיגי הודו כאשר נלחמו למען שחרורה מעול השלטון הבריטי.
- פסקה י זאת ועוד, התומכים טוענים כי האנגלית מחזקת את הקשר בין הודו לבין מדינות העולם, מפני שהיא השפה הַשְּׁלֵטָת כיום בתקשורת, בפוליטיקה, בכלכלה, במדע ובתרבות.
- פסקה יי הוויכוח בשאלה איזו שפה תשלוט בהודו נֹתֵר בְּעֵינָו. אחד השרים בממשלת הודו טען כי הפוליטיקאים מנצלים לטובתם את מצב האי־הכרעה, ומשתמשים הן בשפה המקומית והן באנגלית לפי הרווח הפוליטי שיפיקו מכך. ובלשונו של השר: "כדי לקבל תמיכה פוליטית מן הציבור פונים המנהיגים לבני העם בשפת אָמֶם, אך כאשר הם נכנסים לפרלמנט, הם עוברים מִדְּבַר אנגלית".

*** האֵלִיטָה – המעמד העליון

(שים לב: השאלות על המאמר בעמוד הבא.)

ענה על כל השאלות 36-41.

36. במאמר מוצגים נימוקים של המתנגדים להפצת האנגלית בהודו ונימוקים של התומכים בכך.

הבא מהמאמר שלושה נימוקים נגד הפצת האנגלית בהודו ושלושה נימוקים בעדה. (6 נקודות)

37. מהו היחס בין המשפט: "היחס לשפה האנגלית בהודו הוא דו־ערכי" (שורה 8) ובין יתר המשפטים בפסקה ב (שורות 8-11)?

(1) בעיה ופתרון

(2) סיבה ותוצאה

(3) הכללה ופירוט

(4) תופעה וחסרונות

העתק למחברתך את התשובה ה**נכונה**. (נקודה אחת)

38. חלק מן ההודים הציעו להשתמש בשפה אחרת במקום באנגלית. מהי? הסבר מדוע הצעה זו לא התקבלה. (3 נקודות)

39. "כלוב ה**פְּעָרוֹת** והעוני" (שורה 27).

צירוף מילים זה הוא צירוף מטפורי. ה**סְפָר** צירוף מילים זה על־פי ה**קְשָׁרוּ** במאמר. (3 נקודות)

40. א. מהי המשמעות של הביטוי "נוֹתֵר בְּעֵינָיו" (שורה 50), לפי ה**קְשָׁר** במאמר?

(1) מוצא חן בעיניו

(2) נשאר ללא שינוי

(3) הוכרע

(4) החמיר

העתק למחברתך את התשובה ה**נכונה**. (נקודה אחת)

ב. כתוב לְמָה מתייחס כל אחד מהאזכורים שלפניך, המודגשים בקו:

(1) ויכוח זֶה (שורה 16)

(2) בעקבות זאת (שורה 21)

(3) הם (שורה 23)

(4) ילדים אלה (שורה 25)

(2 נקודות)

41. על־פי הניב "אחד בפה ואחד בלב" ועל־פי שתי השורות האחרונות במאמר, הסבר את

כותרת המאמר: "אחת בפה ואחת בפרלמנט". (2 נקודות)

/המשך בעמוד 16/

פרק ו – הבעה (10 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 42-43.

כתוב בהיקף של 10-15 שורות.

42. שפת ההוראה בישראל

בעבר נשמעה טענה כי שפת ההוראה העיקרית בבתי-הספר בארץ צריכה להיות אנגלית. כתוב כתבה קצרה לעיתון בית-הספר. בכתבתך הבע את דעתך על טענה זו, ונמק את דעתך. היעזר במאמר לביסוס דבריך.

43. המלצת השבוע

ב"מדריך הטלוויזיה" השבועי של העיתון יש מדור בשם "המלצת השבוע". כתוב למדור זה המלצה על תכנית טלוויזיה מסוימת, שאתה נהנה לצפות בה. בהמלצתך קלול שלושה מן העניינים האלה: קהל היעד, התוכן, תרומת התכנית לצופה בה, הלשון המאפיינת אותה.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך